

САВЧЕНКО Михайло

ЛЕСЯ УКРАЇНКА В КИТАЇ

Життя та творча спадщина видатної особистості, славної доньки українського народу Лесі Українки (1871–1913 рр.) відома далеко поза межами України.

Ім'я видатної української поетеси, драматурга, літературознавця Лесі Українки стає відомим у Китаї на початку 20-х років XX століття [2, с. 137].

Свого часу, на початку XX століття, літературознавець М. М. Биковська-Біляєва – товаришка з дитинства Лесі Українки, яка перебувала в Уссурійському краї, в Китаї, донесла до поетеси відомості про розмаїття культури народів Далекого Сходу, зокрема Китаю [2, с. 185-186; с. 192].

Ге Баоцюань – видатний китайський літературознавець, перекладач та популяризатор української літератури в Китаї в 1948 році опублікував вірші поетичної збірки Лесі Українки «На крилах пісень» на сторінках журналу «Сулянь вень і» («Література та мистецтво в СРСР») [2, с. 137]. Для перекладу Ге Баоцюань обрав 5 віршів: «Мій шлях», «Надія», «Повсюди плач», «Вечірна година». «Граї, моя пісне».

Українські дослідники українсько-китайських літературних зв'язків О. І. Микитенко, О. Д. Огнева, І. К. Чирко зазначали, що творчість Лесі Українки стає відомою в Китаї з 40-х років XX століття. Літературознавець О. Д. Огнева зазначає, що професор Нанкінського університету Ге Баоцюань при перекладі поезії Лесі Українки виходив з мотивів прихованих асоціацій, внутрішнього паралелізму, з образів природи, що завжди були благодатним матеріалом [2, с. 199].

Заключний вірш у добірці Ге Баоцюаня датується серпнем, місяцем відходу Лесі Українки з життя [2, с. 200]. Відібрані перекладачем твори Л. Українки пов'язані із загальнолюдськими проблемами. Вони відтворюють кредо творчої особистості й виконують обрамлюючу функцію на формальному рівні. Перекладач зосереджує увагу на тих поезіях Лесі Українки, яким властиве відображення дійсності через певні поетичні цикли [2, с. 201], прагне вмістити у свої переклади і образи, і настрої, і зміст оригіналу поезій, ввести їх у систему пануючої поетичної традиції в Китаї (Лі Бо, Вей

Чжуан, Оуян Сю, Се Ліньюнь), поезії новочасних китайських поетів Дай Ваншу, Цю Цзінь та інших [2. с. 203].

Ге Баоцюань при перекладі поезії Лесі Українки виходив з характерної риси її поетичної спадщини, об'єднання віршів у поетичні цикли. Він прагнув наблизити поетичні образи поетеси до традицій китайської поезики, полегшиш сприймання віршів китайським читачем, сприяти примноженню перекладами надбань китайської літератури.

Подорож перекладача Ге Баоцюаня в Україну у 1989 році надихнула його на переклад «Конвалії», «Зоряного неба» (циклу), «Веснянки», «Мелодії» (циклу), «Лісової пісні» та інших творів Лесі Українки.

Китайські дослідники Чжу Хун, Хе Жунчан, Чжоу Чжонхе та інші вказують на велику популярність у КНР творчості Лесі Українки як і Т. Шевченка, І. Франка, М. Коцюбинського, Панаса Мирного, В. Стефаника, Марка Вовчка, М. Рильського, О. Гончара, І. Драча, М. Стельмаха та інших [4, с. 125: 5, с. 132].

У Київській гімназії східних мов №1 з 1956 року й донині (1956-1990 рр. - Київська середня школа-інтернат №1 з поглибленим вивчення китайської мови; 1990- 2003 рр. - Київська гімназія-інтернат східних мов №1; з 2003 року - Київська гімназія східних мов №1) учні 1-11 класів навчаються китайської мови та другої іноземної - англійської мови. На уроках китайської мови, сходознавства, української та зарубіжної літератур учні цитують Лесю Українку у перекладах Ге Баоцюаня, який у 1989 році відвідав заклад освіти, перебуваючи в Україні. Літературознавець подарував збірки перекладів українських поетів Національному музею Т. Г. Шевченка.

Професор Ге Баоцюань, як закордонний перекладач літературних творів Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки, у 1989 році був удостоєний премії імені Івана Франка [2. с. 197].

У 1993 році літературознавці-учасники міжнародної наукової конференції «Україна-Китай: шляхи співробітництва» (м. Київ, серпень-вересень, 1993 р.) відвідали Київську гімназію-інтернат східних мов №1 та відзначили визначну роль закладу освіти в популяризації китайської мови, китайсько-українських літературних, культурно-освітніх зв'язків.

Учні-члени наукового товариства гімназистів – активні дослідники української літератури в країнах Сходу, китайської літератури в Україні (секції української літератури у відділенні української філології та мистецтвознавства, секції зарубіжної літератури, сходознавства, китайської мови відділення іноземної філології та зарубіжної літератури).

Під час закордонного мовного стажування в КНР учні гімназії доносять до своїх китайських ровесників поезію Лесі Українки, інших поетів китайською та українською мовами, сприяють розвитку українсько-китайських культурно-освітніх відносин.

Література

- 1 Огнева О. Д. Леся Українка китайською мовою. *Україна-Китай: шляхи співробітництва*. Матеріали конференції (Київ, серпень-вересень 1993 р.). Київ: МПП «ІНТЕЛ», 1994. С. 137-138.
- 2 Огнева О. Д. Східні стежини Лесі Українки (статті та матеріали) Луцьк: Волинська книга. 2007. 236 с.
- 3 Українка Леся. Стародавня історія східних народів. Репригнне видання / Упоряд., підг. текстів та ілюстр., коментарі, примітки Олени Огневої та Надії Стащенко. Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2008. 256 с.

4. Чжу Хун. Українська література в Китаї. *Україна–Китай: шляхи співробітництва*. Матеріали конференції (Київ, серпень-вересень 1993 р.). Київ: МПП «ІНТЕЛ», 1994. С. 125-130.

5 Чжоу Чжонхе Українська література близька й дорога китайському народові. *Україна–Китай: шляхи співробітництва*. Матеріали конференції (Київ, серпень-вересень 1993 р.). Київ: МПП «ІНТЕЛ», 1994. С. 131-136.